

Y A S U N A R I

Roman

K A

W A

B O A

T A

Go Ustası

Çeviri: Habibe Salğar

♥ can
modern

YASUNARI KAWABATA
GO USTASI

Can Modern

Go Ustası, Yasunari Kawabata

Japonca aslından çeviren: Habibe Salğar

Meijin

İlk baskı: Shincho, 1954

Bu kitapta kaynak alınan baskı: Shinchosha, 2018

© 1951, Yasunari Kawabata'nın vârisleri.

© 2022, Can Sanat Yayınları A.Ş.

Bu eserin Türkçe hakları The Wylie Agency aracılığıyla alınmıştır. Tüm hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

1. basım: Ekim 2022, İstanbul

Bu kitabın 1. baskısı 4000 adet yapılmıştır.

Dizi editörü: Emrah Serdan

Editör: Seçkin Selvi

Düzeltili: Aylin Samancı Elmasdağ

Mizanpaj: Bahar Kuru Yerek

Sanat yönetmeni ve dizi tasarımı: Utku Lomlu / Lom Creative (www.lom.com.tr)

Kapak uygulama: Ayşe Merdit / Lom Creative (www.lom.com.tr)

Baskı ve cilt: Melisa Matbaacılık Yayıncılık San ve Dış Tic. Ltd.

Maltepe Mah. Davutpaşa Çiftelhavuzlar Sk. No:16 Acar San. Sit.

Zeytinburnu, İstanbul

Sertifika No: 45099

ISBN 978-975-07-5860-7

CAN SANAT YAYINLARI

YAPIM VE DAĞITIM TİCARET VE SANAYİ A.Ş.

Maslak Mah. Eski Büyükdere Cad. İz Plaza Giz, No: 9/25, Sarıyer / İstanbul

Telefon: (0212) 252 56 75 / 252 59 88 / 252 59 89 Faks: (0212) 252 72 33

canyayinlari.com/9789750758607

yayinevi@canyayinlari.com

Sertifika No: 43514

YASUNARI KAWABATA
GO USTASI

ROMAN

Japonca aslından çeviren

Habibe Salğar

♥can

Yasunari Kawabata'nın Can Yayınları'ndaki diğer kitapları:

Kiraz Çiçekleri, 2022

Karlar Ülkesi, 2022

YASUNARI KAWABATA, 1899'da Osaka'lı varlıklı bir ailenin ođlu olarak dñnyaya geldi. Babasını iki, annesini üç yaşındayken kaybetti. İlk öykülerini lise öğrencisiyken yayımladı ve 1924'te Tokyo İmparatorluk Üniversitesi'nden mezun oldu. Aynı kuşaktan yazarlarla birlikte *Bungei Jidai* (Sanat Çağı) dergisini çıkarmaya başladı. Kawabata'nın kendisi de Birinci Dñnya Savaşı sonrası Avrupa'da filizlenen avangard akımlardan etkilenmiştir. *Senbazuru* (Bin Turna, 1952), *Yama no Oto* (Dağın Sesi, 1954) ve *Karlar Ùlkesi* (1956) romanlarıyla uluslararası ün kazanan Kawabata, 1968'de Nobel Edebiyat Ödñlü'nü alan ilk Japon yazar oldu. 1972'de Zushi'deki evinde hayatına son verdi. Ölümünün ardından Yükselen Güneř Nişanı'na layık görñldü.

HABİBE SALĖAR, 1986 Kırcaali doğumludur. Erciyes Üniversitesi Japon Dili ve Edebiyatı bölümünden 2009 yılında mezun oldu. 2007-2008 yıllarında Osaka International University'de değişim öğrencisi olarak eğitim aldı. 2009 yılında Japonya Büyükelçilik Bursu ile Japonya'ya gitti. Doktora çalışmasına ilişkin araştırmalar yapmak üzere 2018 yılında Osaka Japan Foundation'da bulundu. Yüksek lisans ve doktorasını Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih Cođrafya Fakóltesi, Japon Dili ve Edebiyatı bölümünde tamamlamıştır. Selçuk Üniversitesi, Japon Dili ve Edebiyatı bölümünde akademik çalışmalarına devam etmektedir.

Japonca Sözcüklerin Yazılış ve Telaffuzu

Bu eserde Japoncanın transkripsiyonu için Hepburn sistemi kullanılmıştır. Bu sistem, evrensel oluşunun yanı sıra okurun araştırma sırasında metindeki kültür öğeleri ve yer adlarına kolayca ulaşabilmesine olanak vermesi nedeniyle tercih edilmiştir. Daha önce Türkçeye girmiş olan sözcükler bilinen şekliyle bırakılmıştır.

Hepburn sisteminde çoğu ses Türkçedeki okunuşuyla örtüşmektedir. Farklı okunan sesler aşağıdaki gibidir:

ū: uzun u

ō: uzun o

ai, ei: ay, ey

sh: ş

ch: ç

j: c

w: v

ı ve *i*: Aynı sestir, “i” olarak okunur.

tsu: Ön dişlerin arasından ts sesi çıkarılarak okunur.

Bazı örnekler: *shōgun*: şöğ-gun; *haiku*: hay-ku; *chaya*: çaya; *waka*: va-ka; *yūzen*: yuğ-zen; *Teinosuke*: tey-no-su-ke; *Fusajirō*: fu-sa-ci-roğ; *Sachiko*: sa-çi-ko; *Koisan*: ko-i-san; *Taeko*: ta-e-ko; *Itani*: i-ta-ni.

1

21. yüzyılın meşhur Go Ustası Hon'inbō Shūsai, 18 Ocak 1940 sabahında, Atami kentindeki Urokoya Hanı'nda hayata veda etti. Doğu'nun hesap sistemine göre altmış yedi yaşındaydı.

Ölüm yıldönümü olan 18 Ocak, Atami için hatırlanması kolay bir tarihtir. "Altın Şeytan"¹ romanındaki Kan'ichi'nin Atami sahilinde söylediği "Bu ayın bu gecesindeki mehtap" o günü hatırlatır. 17 Ocak Atami'de Kōyō Festivali olarak kutlanır. Meşhur Shūsai'nin ölüm yıldönümü, bu Kōyō Festivali'nin ertesi günüdür.

Her sene Kōyō Festivali'nde, edebiyat etkinlikleri düzenlenir. Ancak ünlü Usta'nın öldüğü 1940 senesinin Kōyō Festivali'nde daha önce benzeri görülmemiş görkemli bir etkinlik yapıldı. Festivalde Ozaki Kōyō'nun yanı sıra Atami'yle güçlü bağları olan Takayama Chogyū ve Tsubouchi Şōyō da dahil olmak üzere hayatını kaybeden üç yazar anıldı. Ayrıca önceki yıl, eserlerinde Atami'yi tanıtan üç yazar Takeda Toshihiko, Osaragi Jirō ve Hayashi Fusao'ya fahri hemşerilik verildi. Ben de o sırada Atami'de bulunduğum için bu festivale katıldım.

1. Ozaki Kōyō tarafından kaleme alınan "金色夜叉" (Altın Şeytan) adlı roman. (Ç.N.)

17 Ocak akşamı, belediye başkanının verdiği ziyafet, benim kaldığım Juraki Hanı'nda yapıldı. Sabaha karşı ünlü Usta'nın öldüğünü bildiren bir telefonla uyan-dım. Derhal Urokoya'ya giderek Usta'ya son vazifemi yaptım, tekrar hana uğrayıp sabah kahvaltısından sonra Kōyō Festivali'ne giden yazarlar ve şehrin önde gelenle-riyle Shōyō'nun mezarını ziyaret edip çiçek bıraktım, sonra erik bahçesindeki Bushōan Köşkü'nde verilen ziya-fete katıldım. Ziyafetin ortasında, tekrar Urokoya'ya gi-dip Go Ustası'nın naaşının fotoğrafını çektim, sonra da cenazenin Tokyo'ya uğurlanışına katıldım.

Go Ustası Atami'ye 15 Ocak'ta gelmiş, 18'inde vefat etmişti. Sanki ölmeye gelmiş gibiydi. Ayın 16'sında Go Ustası'nı kaldığı yerde ziyaret etmiş, onunla iki el satranç oynamıştım. Akşamüzeri ben ayrıldıktan hemen sonra birden fenalaşmış. Usta'nın en sevdiği satranç da benimle oynadığı son oyun olmuştu. Ben, Shūsai Usta'nın son Go müsabakasının hikâyesini yazmış, son satranç oyununu onunla oynamış, Usta'nın ölü yüzünü görüntülediğim son fotoğrafını çekmiştim.

Usta ile ilk tanışmamız, *Tokyo Nichinichi Gazetesi*¹ tarafından onun son Go müsabakasının haberlerini yap-mak üzere seçilmem vesilesiyle olmuştu. Gazete tarafın-dan düzenlenen Go müsabakası yıllardır benzeri görül-memiş derecede büyük bir etkinlikti. Müsabaka 26 Ha-ziran 1938'de Shiba Parkı'ndaki Kōyōkan'da başlamış, Itō'daki Dankōen'de bitişi de 4 Aralık tarihinde olmuştu. Bir Go oyunu için yaklaşık altı ay zaman harcanmıştı. On dört adet müsabaka yapılmıştı. Müsabakayla ilgili röportajım da gazetede altmış dört günlük bir yazı dizisi olarak yayımlanmıştı. Bu altı aylık zaman diliminin yarı-

1. Tokyo günlük gazetesi olarak çevrilebilir. Günümüzdeki adı *Mainichi Shin-bun*'dur. (Ç.N.)

sında, Usta rahatsızlandığı için ağustos ayının ortalarından kasım ayının ortalarına kadar üç ay müsabakaya ara verilmişti. Ancak Usta'nın hastalığı ciddi olduğundan, bu Go müsabakası daha da üzücü bir hale gelmişti. Bu Go oyunu, sanki Usta'nın ömrünü bitirmiş gibiydi. Bu müsabakadan sonra Usta, artık eski sağlığına kavuşamadı ve bir yıl kadar sonra vefat etti.

2

Usta'nın son Go oyununun bitiş saatini tam olarak söylemem gerekirse, 4 Aralık 1938 günü, 14:42 idi. Rakibin yaptığı son hamle Siyah 237 idi.

Ve Usta, sessizlik içinde tahtanın boş yerine bir taş koyduğu anda, altıncı seviyedeki hakem Onoda, nazik ve mesafeli bir tavırla, "Beş puan mı olacak efendim?" dedi. Usta'nın beş puanla yenildiğini vurgulamamak ve onu oyun tahtasına yeniden taş dizme zahmetinden kurtarmak kaygısıyla konuşuyordu.

Usta, "Evet, beş..." diye mırıldanarak şişmiş gözlerini kaldırdı ve artık taş dizmeye çalışmadı.

Go oyunu için odayı dolduran görevlilerden biri bile tek kelime edemedi.

Usta, bu ağır havayı yumuşatmak istercesine sakince şöyle dedi: "Ben hastaneye yatmasaydım, ağustos ortalarında Hakone'de bitirirdik."

Ve ne kadar süre harcandığını sordu.

Go müsabakasının profesyonel kayıt tutma görevlisi olan genç, "Beyaz -19 saat 57 dakika- üç dakika daha sürseydi, size tanınan sürenin tam yarısı olacaktı efendim," dedi. "Siyah, 34 saat 19 dakika..."

Yüksek seviyedeki oyuncular için Go oyununa yaklaşık on saat süre verilirse de, yalnızca bu oyun için bir

ayrıcalık yapılmış ve süre dört katına çıkarılarak kırk saat süre tanınmıştı. Siyah'ın daha birkaç saatlik süresi olmasına rağmen, kullandığı 34 saat yine de aşırı bir süreydi ve müsabakalara zaman sınırı getirildiğinden bu yana hiç rastlanmamış bir durumdu.

Oyun sona erdiğinde, saat üçe yaklaştığı için, hanın hizmetçisi çay getirdi. Herkes sessizlik içinde bakışlarını Go tahtasına dikmiş oturuyordu. Usta, yedinci seviyedeki rakibi Ōtake'ye, "Ne dersin, *shiruko*¹ alır mısın?" dedi.

Yedinci seviyedeki genç Ōtake, oyun bittiği an, "Üstadım, teşekkür ederim," diyerek Usta'nın önünde derin bir saygıyla başını önüne eğdi ve hiç kıpırdamadan öylece kaldı. İki elini düzgünce dizlerinin üstüne koydu, beyaz yüzü daha da soldu.

Usta'nın Go tahtasındaki Beyaz taşları kaldırmaya başlaması üzerine, yedinci seviyedeki genç de Siyah taşlarını oyun kâsesinin içine koydu. Usta, oyun hakkında ne hissettiğine dair tek kelime etmeden her zamanki gibi sakince yerinden kalktı ve gitti. Yedinci seviyedeki genç de pek tabii ne hissettiğine dair tek kelime etmedi. Eğer yedinci seviyedeki genç oyunu kaybetseydi belki işler değişirdi.

Ben de kendi odama döndüğümde camdan dışarı şöyle bir bakınca, yedinci seviyedeki Ōtake'nin bir kimono giyerek hemen bahçeye çıktığını, karşı taraftaki banklardan birinde tek başına, kollarını kavuşturarak oturduğunu gördüm. Yüzü solgundu, başını yere eğmişti. Sonbaharın sonlarındaki bu bulutlu güne alacakaranlık inmek üzereyken, soğuk ve geniş bahçede düşüncelere dalmış görünüyordu.

Verandanın cam kapısını açtım, "Bay Ōtake, Bay Ōtake," diye seslendim.

1. Pirinç lapası ve tatlı fasulyeyle yapılan tatlı bir yiyecek. (Ç.N.)

Go oyununun geleneğine göre oyuncu ölüm döşegindeki babasının yüzünü göremeyecek bile olsa, kendisi Go masasına devrilecek kadar hasta bile olsa, müsabaka gününe sadık kalmak zorundaydı.

Go, kurallarını anlaması basit, ustalaşması bir ömür süren bir oyundur. Siyah ve Beyaz taşların bir tahta üzerinde birbirini kuşatmaya çalıştığı bu strateji oyunu, Japon ruhunun ve düşünce yapısının cevherine sahiptir. Go Ustası, bizi son yaşayan usta Hon'inbō Shūsai'nin mağlubiyetsiz hayatının son müsabakasına götürür. Go geleneğinde yetmişmiş usta artık yaşlıdır, hastadır; rakibi Ötake ise bir makine gibi hızlı, agresif ve randımanlı bir tarza sahiptir. Japonya'nın büyümlü manzarasının ortasındaki bir kaplıca otelinde başlayan bu neredeyse alegorik karşılaşma, tam altı ay sürecektir.

İki rengin, iki insanın ve iki kuşağın ötesinde bir yere, evrensel bir hakikate göz kırpan Go Ustası, yaşamını sanatına adanmış bir adamın yazgısıyla ve tarihteki yeriyle yüzleşmesinin öyküsü.

"Kawabata'nın öyküsünde gösterişsiz bir cesaret, ömrün sonbaharına dair bir asalet mevcut."

Time

#japonmodernleri #gelenecek #değişim #kuşakçatışması #yaşamöyküsü

 can

canyayinlari.com | f | | canyayinlari

roman

ISBN 978-975-07-5860-7

9 789750 758607